

مکانیابی فضاهای ورزشی شهر جوانرود با استفاده از مدل AHP در محیط GIS (نمونه موردی: شهر جوانرود)

مهدی خوش مرام^{۱*}، خیدان حاتمی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی، Mahdikhoshmaram@Yahoo.com

۲- مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، Kiamak_2001@Yahoo.com

چکیده

با پیشرفت تکنولوژی و گرایش روز افزون مردم جهان نسبت به زندگی شهری و فقر حرکتی موجود در اثر زندگی ماشینی، نیاز به مراکز ورزشی در جهت سلامت مردم بیش از پیش احساس می‌گردد و این امر را می‌توان با توزیع و مکانیابی مناسب این اماکن در سطح شهرها محقق نمود. این پژوهش با هدف بررسی عوامل مؤثر در مکانیابی فضاهای ورزشی و شناسایی بهترین مکان‌ها برای ساخت اماکن ورزشی در شهر جوانرود تدوین گردیده است. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی تحلیلی است که روش گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی (کتابخانه‌ای) و میدانی است. نتیجه حاصل حاکی از آن است که اولویت احداث فضاهای ورزشی در شهر جوانرود در در مناطق شمالی و جنوب غربی است و فضاهای موجود به صورت مناسبی مکانگزینی نشده‌اند.

واژه‌های کلیدی: مکانیابی، فضاهای ورزشی، مدل AHP، GIS، شهر جوانرود

۱- مقدمه

تربیت بدنی و ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی و یکی از نظام‌های آموزشی و پرورشی دارای ارزش‌های فراوانی است که بکارگیری دقیق آن، شکوفایی استعدادها و تبلور عینی محسنات اخلاقی را امکان‌پذیر می‌سازد [۱]. نقش ورزش و تحرک فیزیکی در زندگی شهرنشینان بسیار مهم و قابل اهمیت است، زیرا ورزش از یکسو می‌تواند جنبه‌های فردی (جسمی و روانی) جمعیت را پاسخگو باشد و از سوی دیگر، زمینه‌های لازم را در خصوص حیات جمعی شهروندان فراهم آورد.

در حال حاضر، یکی از مهم‌ترین مشکلات موجود در شهرهای کشور استقرار نامناسب فضاهای ورزشی در میان سایر کاربری‌های شهری است، به نحوی که بسیاری از افراد جامعه به علت عدم دسترسی به آن‌ها نمی‌توانند از مکان‌های ورزشی به صورت مطلوب استفاده کنند و حل آنها به برنامه‌ریزی و مدیریت مکان‌یابی و ساماندهی فضاهای ورزشی نیاز دارد [۲].

امروزه در ایران بسیاری از اماکن ورزشی را می‌توان نام برد که به همین دلیل از مسیر بهره‌وری خارج شده‌اند. مکان‌یابی بهینه سعی دارد تا با قانونمند کردن شاخص‌ها و عوامل تأثیرگذار در تصمیم‌گیری و ارائه‌ی راه کارهای منطقی، تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان را در انتخاب مکان‌های مناسب برای انجام فعالیت‌ها یاری رساند [۳]. انجام تحقیقاتی در حوزه سیستم اطلاعات جغرافیایی بر روی اماکن ورزشی می‌تواند به دست‌اندرکاران تاسیس فضاهای ورزشی برای انتخاب مکان‌های مناسب برای ساخت فضاهای ورزشی کمک کرده و اشکالات مکان‌ها و فضاهای ورزشی ساخته شده را آشکار سازد [۴].